

Nytårsaften

Tid og sted: Ødsted Kirke, søndag d. 31. januar kl. 16, 2017

Skriftlæsninger

Sl 90: Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.

Jak 4,13-17: Den, der altså ved, hvad der er det rette, og ikke gør det, er en synder.

Matt 6,5-13: Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det.

Salmevalg

712: Vær velkommen, Herrens år

108: Lovet være du, Jesus Krist

674: Sov sødt, barnlille

118: Julen har englelyd

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Jesus sagde: ”Når I beder, må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for

at vise sig for mennesker. Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig.

Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønføres for deres mange ord. Dem må I ikke ligne. Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det.

Derfor skal I bede således:

Vor Fader, du som er i himlene!

Helliget blive dit navn,

komme dit rige,

ske din vilje

som i himlen således også på jorden;

giv os i dag vort daglige brød,

og forlad os vor skyld,

som også vi forlader vores skyldnere,

og led os ikke ind i fristelse,

men fri os fra det onde.

For dit er riget og magten og æren i evighed! Amen.

Prædiken

Hør stilheden!

Mærk din vejrtrækning!

Lyt til din næstes åndedræt!

Hvornår tillader vi os selv at træde ind i en verden uden larm? Hvor findes de livsoaser, hvor vi ikke konstant er optaget af, hvad der sker; men i stedet hengiver os til noget *andet*? En kantate af Bach, en stor roman af Salman Rushdie, et kunstværk af Kvium... eller en bøn af Jesus?

Vi lever i en tid, hvor vi i stigende grad er optaget af os selv. Og det er ikke nogen løs påstand. Det er ganske reelt, og beviset er altid lige ved hånden eller foran os: skærmene. Vi kalder skærmene vinduer til verden. Verden er de sidste 30 år blevet betydeligt mindre, siger vi. Først med computerens indtog, dernæst kom internettet og endelig fik vi vores uundværlige smartphones. Vi kan når som helst komme i kontakt med mennesker langt borte. På computeren er naboen, den amerikanske slægtning og handelspartneren i Shanghai lige tæt på. Der findes ikke længere nær og fjern; der findes blot afstandsløshed.

Alligevel vil jeg ikke kalde skærmene for vinduer til verden, selvom mange af os kører Windows på computeren. Skærmene er snarere spejlbilleder af os selv. Jeg læste for nylig en forsker, der påpegede, at skærmene, internettet, de sociale medier pakker os ind i en jeg-sløjfe: Vi bevæger os på internettet så at sige ind i os selv, i og med at vi eksponeres for alt det, vi i forvejen søger. Der tilgår os ikke noget *fremmed* eller noget *andet* i form af en stemme, der taler til os, eller et par øjne, der ser på os.

I skærmen er der ingen nærhed, hvor vi ser et menneske, og vi kan mærke, at det menneske ser os. Der er ingen oplevelse af at høre et andet menneskes stemme og lytte for at kende. For selvom det andet menneske tilsyneladende er lige foran én: billedet kan vi se på skærmen, værdierne og holdningerne står i en boks ude til højre, og menneskets oplevelser fremgår af historikken; det til trods, så er der ingen dybde og ingen tyngde. Der er ikke nogen genstand, ikke noget ”overfor”, der berører os; giver os modstand, bevæger os.

Skærmen er ikke et vindue, man kan se igennem fra begge sider. Skærmen er, som sagt, et spejlbillede, hvor jeg søger alt det i de andre, der i forvejen ligner mig selv. Det er, naturligvis, ikke sandt om alt, hvad der foregår på skærmene, men det er en tendens, der påvirker *tidsånden*. Jeg tror, vi har brug for noget andet, der bevæger os ud af denne jeg-sløjfe, ud af det selvoptagede, for at møde det, der er anderledes end os selv.

Det er jul, og julen er, præcis lige som en fødsel, et indbrud i selvet. Ved fødslen er det jo helt konkret et lille nyt menneske, der sætter veerne i gang. Spædbarnet skal ud af livmoderen og bryder på den måde brutalt ind i vores liv. Mens fødslen står på, står tiden stille. Der er intet andet, der betyder noget. Og så snart barnet er født, kræver det, at vi fuldstændig aflægger os vore egne behov. Julen er også sådan et indbrud i selvet. Det er en fødsel, vi fejrer, selveste Guds menneskevordelse. Helt konkret og helt særligt blev Jesus født ind i en familie med en mor og en far, Maria og Josef; og samtidig var det universelt, fordi alle familier er fælles om den oplevelse, at et barn bliver

født. Men med Jesu fødsel var der også noget andet universelt på spil. Nemlig Guds indbrud i verden. Fordi Jesus blev født, sang vi i salmen lige inden prædiken, kender vi Gud, vores far... godt kan vi nu ved nattetid, kende som børn var fader blid. O, Gud ske lov.

Gud er det, der er helt og aldeles anderledes: ”Tusind år er i dine øjne som dagen i går, der er forbi, som en nattevagt.” Gud er det, der er helt og aldeles anderledes. Det, der er anderledes, møder vi i den anden; i det andet menneske; i den fremmede. Den anden kan være mere eller mindre fremmed. Men vi lever i en tid, hvor vi i stigende grad er optaget af os selv...

I forhold til den anden betyder det, at vi i stedet for en anden ser et menneske, der ligner os selv. Vi undgår det andet menneske som ”noget andet”; i stedet ser vi os selv i den anden. Vi glatter ud, vi udligner. Vi søger det balancerede i stedet for at turde konflikten. Vi forsøger at tale om noget ufarligt, om noget uvedkommende, fordi vi frygter konsekvenserne. Det er altid nemmere at ligne hinanden, og i vores samfund kommer vi til at ligne

hinanden mere og mere. Vi holder os til det ufarlige. Hvor mange relationer har du, hvor du vover at vise din vrede? Stikker nogen ud og vover det negative visker vi om det på vejen hjem og er på en gang tiltrukket af det – for her var noget virkeligt – og frastødt: GODT det ikke var mig, der tabte ansigt...

Det er denne selvoptagede og udglattende verden, barnet bryder ind i. Det er ikke belejligt at få et barn. Det kan ødelægge karrieren... Det er denne selvoptagede og udglattende verden, Gud bryder ind i. Og Gud siger lyt. Giv tid. Vent en stund. Det er ikke belejligt at lytte til Gud. Og alligevel beder Gud os om det.

Hør stilheden!

Mærk din vejrtrækning!

Lyt til din næstes åndedræt!

Det er evigheden der bryder ind i tiden.

Vi har brug for at vende tiden om, så tiden ikke bliver noget, vi altid har for lidt af, men så vi i stedet får en fornemmelse for den andens tid. Det er den tid, vi lytter; og den andens stemme får lov at bryde ind som den

fremmede, negativiteten, der kan gøre os vrede eller fulde af glæde; der kan bevæge os; der kan skabe erfaringer og danne os – så vi ikke går rundt som to-dimensionelle billeder, der ligner alle de andre, men så vi bliver 3-D-mennesker af kød og blod, som man kan røre eller savne, fordi de enten er nær eller fjern, og ikke befinder sig i den virtuelle verdens afstandsløshed.

Vi siger i julen, at vi skal blive som børn. Dermed menes *ikke* den romantiske forestilling om, at vi skal finde den ubekymrede barnlighed frem i os selv; Dermed menes i stedet, at vi skal kende Gud som vores far. At være som børn er at være fuldt og helt i relationerne, aldrig kalkulerende omkring hvad der bringes med ind i relationen af farligt og ufarligt. Børn glatter ikke ud. Børn udligner ikke. De er til stede med deres glæde og vrede. De forstiller sig ikke. Sådan skal vi som børn også bringe det hele med ind i relationen til Gud. Som vi gør i bønnen.

Fadervor, beder vi. Du, som er i Himlene. Helliget blive dit navn. Vor himmelske Fader er ham, der er helt og aldeles anderledes. Det er ham, der ikke altid småligt er optaget af

sit eget; det er ham, der giver. Den gavmilde, kaldes Gud i Det Gamle Testamente. I bønnen giver vi Gud ordet. Vi vender tiden om, så tiden ikke er noget, vi har for lidt af. Vi giver Gud vores tid. Vi henvender os i et sprog, vi ikke forstår. Vi siger: ”Ske din vilje.” Bønnen er ”den andens tid”...

Hør stilheden!

Mærk din vejrtrækning!

Lyt til din næstes åndedræt!

Hvornår tillader vi os selv at træde ind i en verden uden larm? Hvor findes de livsoaser, hvor vi ikke konstant er optaget af, hvad der sker; men i stedet hengiver os til noget *andet*? Til at lytte? Til ikke at være effektive?

Vi har brug for at genopdage den andens tid. Den andens tid bryder ind i verden ved Jesu fødsel. Og vi har fået den givet i denne bøn... Fadervor.

Den andens tid er den tid, hvor vi lytter. Hvor vi tilskynder den anden til at fortælle. Det kan være meget ubelejligt, for det er ikke effektivt; men der er ingen anden vej til det andet menneske. Amen.